

Regional livsmedelsstrategi för Västmanland

Västmanlands livsmedelsproduktion ska öka fram till år 2030. Det är utgångspunkten för den regionala livsmedelsstrategin som omfattar hela kedjan, från producent till konsument. Produktionsökningen främjar länets sysselsättning, utvecklar landsbygden och minskar sårbarheten vid kriser. Jordbruket och livsmedelsproduktionen kopplar till i stort sett alla av FN:s globala utvecklingsmål (Agenda 2030).

Den svenska produktionen har lägsta antibiotikaanvändningen i EU, god djursorg och hög miljömedvetenhet. Västmanland har goda möjligheter att öka produktion, förädling och konsumtion av svenska livsmedel. Här finns bördiga jordbruksmarker och närhet till marknaden. Länet är starkt urbaniserat, här lever hela 88 % av befolkningen i tätorter. Det innebär både möjligheter och utmaningar för länets företagare inom livsmedelskedjan.

Strategin fokuserar på fyra områden:

Länets mat, upplevelsemat, krismat och viltmat

Västmanland innehar Sveriges största genomsnittliga åkerareal per gård. Växtodlingen dominerar och djurhållning är inte alls lika vanligt som i övriga landet. En del av förklaringen kan vara att andelen betesmarksareal är mindre i Västmanland jämfört med riket. Trots den låga andelen djurhållning produceras fler grisar i Västerås kommun än i hela Skånes län.

Generationsväxlingen behöver säkras genom att få nya generationer att satsa på lantbruket. Var fjärde lantbrukare i länet är över 65 år och många av dem har ingen anhörig som önskar driva företaget vidare. Därför behöver branschens attraktivitet och lönsamhet stärkas.

Vi vill stärka Västmanland som matregion där maten blir en reseanledning både för länets invånare och besökare. I detta ingår att knyta ihop mat med befintliga resmål. Västmanland beskrivs ofta som ett Sverige i miniatyr, här går det att uppleva det mesta av det som förknippas med Sverige, utan att behöva transportera sig långa sträckor. Anledningar att resa hit är naturen, skogen, kulturen och historien som samtliga går att komplettera och förstärka med mat och matupplevelser.

Vi vill öka tillgången på mat från våra skogar och vatten. Viltmaten är klimatsmart och av hög kvalitet. Dock kommer en mycket liten del ut på marknaden, det vill vi ändra på.

En robust livsmedelskedja är strategiskt viktigt för att kunna tillgodose behovet på mat. Vi behöver säkerställa tillgången på mat för länets invånare vid en eventuell kris.

För att potentialen om en ökad produktion, förädling och konsumtion skall nås krävs det att samtliga parter utifrån sina olika roller och uppdrag arbetar tillsammans för att möjliggöra denna utveckling.

Upplevelsemat
Öka mängden regional mat i besöksnäringen.

Krismat
Säkerställa tillgången på mat för länets invånare.

Viltmat
Öka tillgången på viltmat från våra skogar och vatten.

Länets mat
Skapa en konkurrenskraftig livsmedelskedja där produktion, förädling och konsumtion av regionala livsmedel ökar.

	Upplevelsemat	Krismat	Viltmat	Länets mat
Klimat och miljö	Säkra att upplevelsematen gör ett så litet ekologiskt fotavtryck som möjligt.	Öka livsmedelskedjans förmåga att hantera klimatförändringar.	Bidra till klimatsmarta val för hållbar konsumtion.	Utveckla cirkulära system inom livsmedelskedjan.
Tillväxt och marknad	Öka matens betydelse som reseanledning till Västmanland.	Öka robustheten hos livsmedelskedjans aktörer.	Öka tillgången av viltmat på marknaden.	Öka efterfrågan på regional mat.
Regler och förenkling	Skapa bättre samsyn och enkelhet i regelverken.	Öka kunskapen om de regelverk som gäller vid höjd beredskap/krig.	Skapa välfungerande distribution av vildsvinskött.	Förenkla administration och snabba på beslutsprocesser för producenter, förädlare och tillsynsmyndigheter.
Innovation och forskning	Möjliggöra kluster och tillgängliggöra innovationsmiljöer för att utveckla nya produkter och tjänster relaterade till regional mat.	Öka kommunernas beredskap för livsmedelsbrist vid kris eller höjd beredskap/krig.	Bidra till bredare användning och konsumtion av viltmat.	Resultatet av forskning och innovationer ska till större del komma företagare tillhanda.
Jobb och kompetens	Öka antalet småskaliga aktörer inom besöksnäringen som har mat som reseanledning.	Öka beredskap och kunskap hos individen för att klara sig med mat i hemmet upp till en vecka.	Öka möjligheterna till försörjning inom området.	Öka livsmedelskedjans attraktivitet för att säkra återväxt och kompetensförsörjning.

Att göra rätt val är viktigt! Det gäller allt från konsumentens val av livsmedel i butiken, kravställande vid offentlig upphandling till att politiska beslut fattas som bidrar till att nå målet om en ökad livsmedelsproduktion.

Förslaget till en regional livsmedelsstrategi för Västmanland har tagits fram av Länsstyrelsen i Västmanland tillsammans med Region Västmanland och LRF Mälardalen. Medverkande i arbetet har även varit länets kommuner, företagare, intresseorganisationer och intresserade västmanlänningar.

Nästa steg i arbetet med att öka livsmedelsproduktionen är att under hösten ta fram en handlingsplan. Arbetet med att ta fram handlingsplanen kommer ledas av Länsstyrelsen i samverkan med andra aktörer. Handlingsplanen kommer presentera en rad aktiviteter, varav flertalet redan finns föreslagna från arbetet med strategin. Handlingsplanen kommer även att kompletteras med indikatorer för att underlätta uppföljning av strategin.